

**Wojewódzki
Urząd Pracy
w Lublinie**

**Sytuacja osób młodych na rynku pracy województwa
lubelskiego**

Lublin, 2021 r.

Opracowanie

Angelika Bil

Wydział Badań i Analiz

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie

Copyright by Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie

Publikacja elektroniczna: [WUP Lublin](#)

Przedruk w całości lub w części oraz wykorzystanie danych statystycznych w druku dozwolone wyłącznie z podaniem źródła

Lublin 2021 r.

Spis treści

1. Aktywność zawodowa osób młodych w czasach pandemii.....	4
2. Osoby młode w aktywności ekonomicznej ludności.....	5
3. Osoby młode w rejestrach urzędów pracy województwa lubelskiego.....	11
4. Aktywizacja rynkowa osób młodych – praktyki służb zatrudnienia.....	24
5. Podsumowanie.....	30

1. Aktywność zawodowa osób młodych w czasach pandemii

Rok 2020 r. był dla całego świata bardzo trudny. W marcu 2020 r. wybuchła pandemia wirusa COVID-19, o którym wcześniej nikt nie słyszał. Zaraźliwość tego wirusa spowodowała wielkie zawirowania na całym świecie, w tym również w Polsce. W wielu krajach, w tym także naszym, co jakiś czas wprowadzano lockdown. Powodował on zamykanie się wielu firm lub znacznie ograniczał ich działanie. Tam, gdzie było to możliwe wprowadzano pracę zdalną. Edukacja w Polsce, także przeszła na tryb nauki zdalnej, gdzie większość szkół przynajmniej na samym początku nie była do tego przygotowana. Taka forma edukacji okazuje się także być mniej efektywna niż tradycyjne nauczanie i ujawnia pogłębiające się różnice pomiędzy grupami społecznymi.¹ Dodatkowo mocno zostały ograniczone kontakty - zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej. Dlatego też, istnieje dużo prawdopodobieństwo, że to właśnie osoby młode najbardziej może dotknąć zmieniający się po koronawirusie rynek pracy. Powodów takiej sytuacji może być kilka m.in. fakt, że dopiero wchodzą na rynek pracy, są na studiach, brakuje im doświadczenia, ale także pracują w branżach, które najbardziej dotknęła pandemia (np. gastronomia, hotelarstwo czy handel). Międzynarodowa Organizacja Pracy (ILO) już nazwała grupę młodych do 25 roku życia „Pokoleniem Lockdown”. Organizacja ta w swoim raporcie Monitor, opisała, że koronawirus może mieć „niszczący” wpływ na perspektywy zawodowe tych osób. Jest to związane zarówno z tym, że takim osobom częściej grozi utrata pracy (więcej młodych osób zatrudnianych jest na umowach cywilnoprawnych), po drugie z różnych powodów system nauki czy szkoleń zawodowych może być zaburzony oraz pracodawcy mogą stwarzać większe bariery jeśli chodzi o zatrudnianie młodych osób.² Większość artykułów, czy też badań mówi o tym, że ogólny rynek pracy nie zmieni się tak bardzo, poza tym jednym szczegółem, jakim jest sytuacja osób młodych wchodzących na niego. To one będą mieć problem ze znalezieniem pracy, a jeśli ją miały i straciły to zamiast pojawić się w statystykach urzędów pracy popadają w stan znacznie gorszy niż bezrobocie, czyli bierność zawodową. Czy aby na pewno tak się stanie, pokażą kolejne miesiące, a nawet lata.

¹ Polski Instytut Ekonomiczny, [Globalny długoterminowy koszt wpływu pandemii na młodych to 44 biliony usd](#)

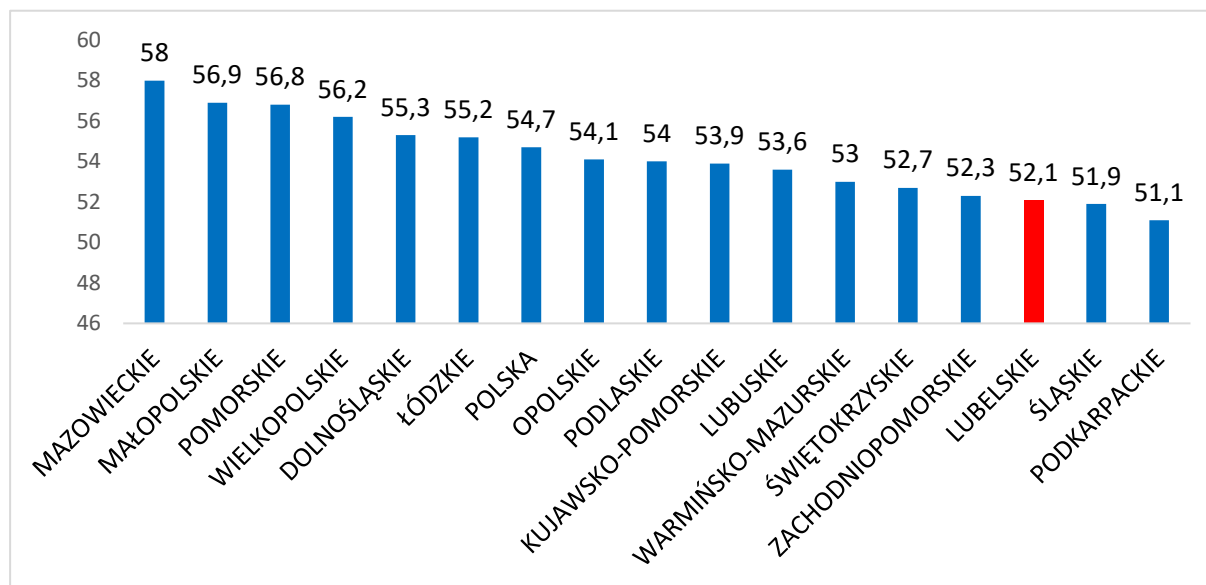
² ["Pokolenie Lockdown", czyli nowe problemy młodych osób na rynku pracy](#)

2. Osoby młode w aktywności ekonomicznej ludności

Danych o aktywności zawodowej dostarcza Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL). Jest ono realizowane kwartalnie przez Główny Urząd Statystyczny i podległe mu lokalne urzędy statystyczne.

W badaniu BAEL³ zbierane są dane na temat zagospodarowania kapitału ludzkiego dla rynku pracy, w tym także dla gospodarki lokalnej. W tym celu przedstawiany jest wskaźnik zatrudnienia, który stanowi procentowy udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w danej kategorii wiekowej. Do pracujących wlicza się także osoby posiadające własną działalność gospodarczą. **Województwo lubelskie z odsetkiem 52,1% w IV kwartale 2020 r. znajdowało się w grupie województw z najniższym wskaźnikiem zatrudnienia (wskaźnik ten urósł o 0,5 punktu procentowego w stosunku do IV kwartału 2019 r.), co obrazuje poniższy wykres. Niższe wskaźniki miały tylko województwa śląskie (51,9%) oraz podkarpackie (51,1%). Najwyższy wskaźnik należał do województwa mazowieckiego, gdzie wynosił 58% i był to wyniki wyższy niż ogólny dla kraju (54,7%).**

Wykres 1 Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2020 r.

źródło: [Bank Danych Lokalnych](#)

³ Dane regionalne wykazane w podrozdziale pochodzą z publikacji: Urząd Statystyczny w Lublinie, Aktywność ekonomiczna ludności w województwie lubelskim. Stan w IV kwartale 2020 r., Lublin 2021 r. (dostęp: 16.04.2021 r.)

Ważne jest, aby podjąć działania na regionalnym rynku pracy wobec tych grup, w przypadku których wskaźnik w porównaniu do pozostałych województw w kraju jest relatywnie niski. Zatem w województwie lubelskim najniższy wskaźnik zatrudnienia dotyczył dwóch grup wiekowych – najstarszej (55 lat i więcej – 23,6%) oraz najmłodszej (15-24 lata – 24,2%). Oznacza to, że pracowało mniej niż 3 na 10 osób w najmłodszej kategorii wiekowej definiowanej w BAEL. Ponadto najczęściej osoby niepracujące można znaleźć wśród osób z niskim wykształceniem. Można uznać, że jest to grupa niewykorzystanych zasobów pracy w województwie.⁴

Aktywnymi zawodowo w statystyce publicznej, nazywa się zarówno osoby pracujące, jak i te, które zarejestrowane są w urzędach pracy. Oznacza to, że bezrobotni powinni być gotowi na podjęcie zatrudnienia (są aktywni w rozwoju zawodowym). Z tym założeniem kwartalnie na podstawie badań ankietowych, podobnie jak przy wskaźniku zatrudnienia, szacuje się współczynnik aktywności zawodowej. Jest to procentowy udział aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w danej kategorii wiekowej (biorąc pod uwagę ogół ludności powyżej 15 roku życia). Województwo lubelskie według badania BAEL z odsetkiem wynoszącym 54,8% znalazło się poniżej odsetka krajowego wynoszącego 56,5%. Niestety jest to kolejny wynik poniżej średniej krajowej. Tym razem wyprzedzamy cztery województw w tym: warmińsko-mazurskie, zachodniopolskie (po 54,3%), podkarpackie (53,9%), śląskie (53,6%). W tabeli 1 przedstawiono poziom współczynnika aktywności zawodowej w regionie, według wieku i wykształcenia, w IV kwartale 2020 r. i, dla porównania, w IV kwartale 2019 r. Jak widać osoby młode w większości pozostają bierne zawodowo. Sytuacja ta nie zmienia się istotnie na przestrzeni lat i jest w znacznej części wyjaśniona kontynuowaniem nauki przez młodych.⁵

⁴ Urząd Statystyczny w Lublinie, Aktywność ekonomiczna ludności w województwie lubelskim. Stan w IV kwartale 2020 r., Lublin 2021 r., s.9 (dostęp: 16.04.2021 r.).

⁵ Urząd Statystyczny w Lublinie, Aktywność ekonomiczna ludności..., s. 8.

Tabela 1 Współczynnik aktywności zawodowej według wieku i wykształcenia w województwie lubelskim (%)

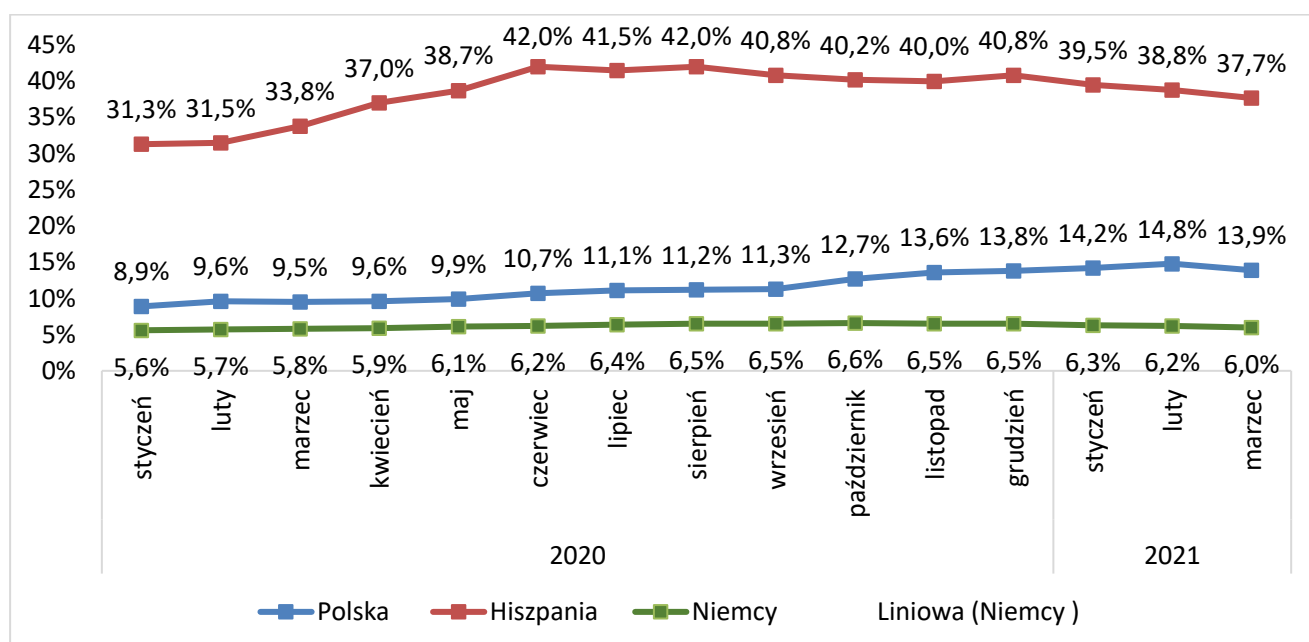
	IV kwartał 2019 r.	IV kwartał 2020 r.
Wiek w latach:		
15-24	31,7	29,4
25-34	79,0	81,8
35-44	85,3	87,4
45-54	85,7	87,5
55 lat i więcej	25,1	24,4
Wykształcenie:		
Wyższe	77,7	80
Policealne i średnie zawodowe	61,9	61
Średnie ogólnokształcące	53,7	49,1
Zasadnicze zawodowe	53,6	53,7
Gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe i bez wykształcenia szkolnego	18,2	18,3

Osoby, które kończą edukację ponadgimnazjalną, czy też szkołę podstawową mają utrudniony dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania dla ewentualnych pomysłów biznesowych, nie są w stanie sami skomercjalizować własnych innowacyjnych rozwiązań w karierze zawodowej. Często też nie wiedzą gdzie szukać wsparcia lub też rezygnują np. przez zbyt dużą biurokrację. Część tych osób postanawia iść na studia, pracując w ich trakcie, a także po ich zakończeniu, poniżej formalnych kwalifikacji. Dlatego też, dobrym pomysłem wydaje się być adresowanie wsparcia w postaci finansowania biznesowego startu do osób młodych, którzy zakończyli edukację ponadgimnazjalną, jako jeden ze sposobów na pobudzenia ich aktywności ekonomicznej, a przy tym lokalnej gospodarki.

Warto nadmienić, że w porównaniu do krajów Unii Europejskiej w grupie 15-24-latków aktywność mieszkańców Polski jest jedną z najniższych. Na koniec 2019 r. wynosiła 31,7%, przy czym średnia dla wspólnoty była nieco wyższa 33,5% (tj. o 1,8 p. p. wyższa). Najwyższy wskaźnik wśród państw unii zatrudniających ludzi młodych był w Niderlandach (65,3%), a

najniższy w Grecji (14,6%).⁶ Należy tutaj także wspomnieć o bezrobociu ludzi młodych z Polski na tle Unii Europejskiej. Przed pandemią, czyli w styczniu 2020 r. odsetek bezrobotnych młodych wynosił 8,9%, w kolejnych miesiącach zaczął wzrastać i na koniec grudnia uzyskał wynik 13,8%. W następnych dwóch miesiącach 2021 r. rosnąca tendencja także się utrzymywała, po czym w marcu uległa lekkiemu spadkowi. Taki odsetek bezrobocia plasował Polskę w środku stawki. Wśród krajów Unii najlepiej młodzi ludzie radzą sobie w Niemczech - na koniec marca 2021 r. bezrobotnych było 6%, natomiast na przeciwległym biegunie znajdują się Hiszpanie z 37% bezrobociem.⁷ Całość obrazuje poniższy wykres.

Wykres 2 Polska na tle krajów z UE o najniższym i najwyższym stopniu bezrobocia osób młodych (15-24 lata)

źródło: [Eurostat](#)

Województwo lubelskie pomimo swoich walorów nadal wydaje się być mało atrakcyjne dla ludzi młodych pod kątem dobrej pracy, jak i wynagrodzenia. Część tych osób postanawia się wyprowadzić z województwa lubelskiego do innych części kraju. Jak pokazują dane na koniec 2019 r. z regionu ubyło 3 637 osób w wieku od 18-30 lat. Daje nam to podobnie, jak w poprzednim roku, najwyższy wynik w kraju. Jest to także więcej o 173 osoby niż miało to

⁶ [Eurostat](#) (18.05.2021)

⁷ Tamże.

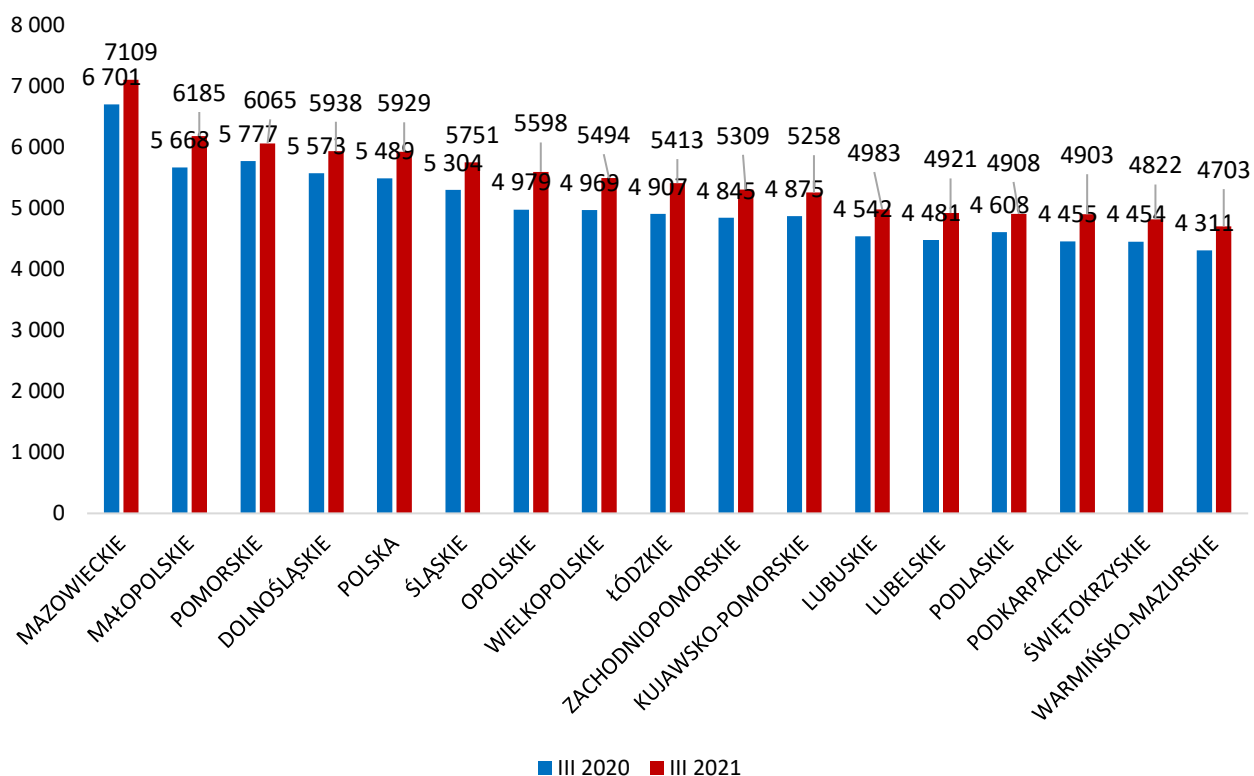
miejsce w 2018 r. Podobnie jak w poprzednim roku najmniej osób wymeldowało się w województwo opolskiego 1 354.

Natomiast z innych część kraju zameldowało się regionie 959 osób, co daje nam 12 miejsce w kraju (licząc od najwyższych wartości). Najwięcej osób zameldowało się w województwach mazowieckim (8 582) oraz małopolskim (4 978).⁸ Jednym z powodów, dlaczego ludzie młodzi opuszczają województwo lubelskie są zbyt niskie zarobki względem innych części kraju. Jak widać na wykresie 1, pod względem przeciętnego wynagrodzenia brutto województwo lubelskie przesunęło się o jedno miejsce wyżej niż w analogicznym czasie poprzedniego roku. Na koniec marca 2021 r. pod tym względem zajęło 12 miejsce (4 921 zł) wśród 16 województw (poprzednio 13 miejsce z kwotą 4 481 zł). Warto zauważyć, że pomimo panującej pandemii wynagrodzenia wzrosły we wszystkich województwach, w tym także w lubelskim. Wzrost rok do roku wyniósł 440 zł. Jednak jest to nadal daleka kwota do zarobków z województw o najwyższym przeciętnym wynagrodzeniu – np. sąsiadującego województwa mazowieckiego (7 109 zł jest to więcej o 2 188 zł).⁹ Na poniższym wykresie widać jak zmieniła się sytuacja w wynagrodzeniach pomiędzy marcem 2020 a marcem 2021 r.

⁸ [Bank Danych Lokalnych](#) (20.05.2021)

⁹ [Bank Danych Lokalnych](#) (dostęp: 11.05.2021)

Wykres 1. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Polsce stan na koniec marca 2020 r. i 2021 r.

źródło: Wynagrodzenia.pl

Według raportu „Młodzi Polacy na rynku pracy 2021” napisanego przez PWC ludzie młodzi chcieliby w swojej pierwszej pracy zarabiać 4 500 zł netto¹⁰, co jest dalekie od tego co pokazują powyższe statystyki. Jest to także więcej o 500 zł niż oczekiwali rok wcześniej. Według powyższego badania najniższe oczekiwania finansowe mieli studenci kierunków społecznych i ścisłych - był to wynik na poziomie 4 000 zł netto, natomiast w granicach średniej chcieli zarabiać studenci kierunków technicznych, ekonomicznych i humanistycznych (4 500zł). Najwyższe oczekiwania mieli studenci kierunków medyczny oraz biologiczno-przyrodniczych (5 000zł).¹¹

¹⁰ Jest to mediana czyli wartość środkowa zbioru

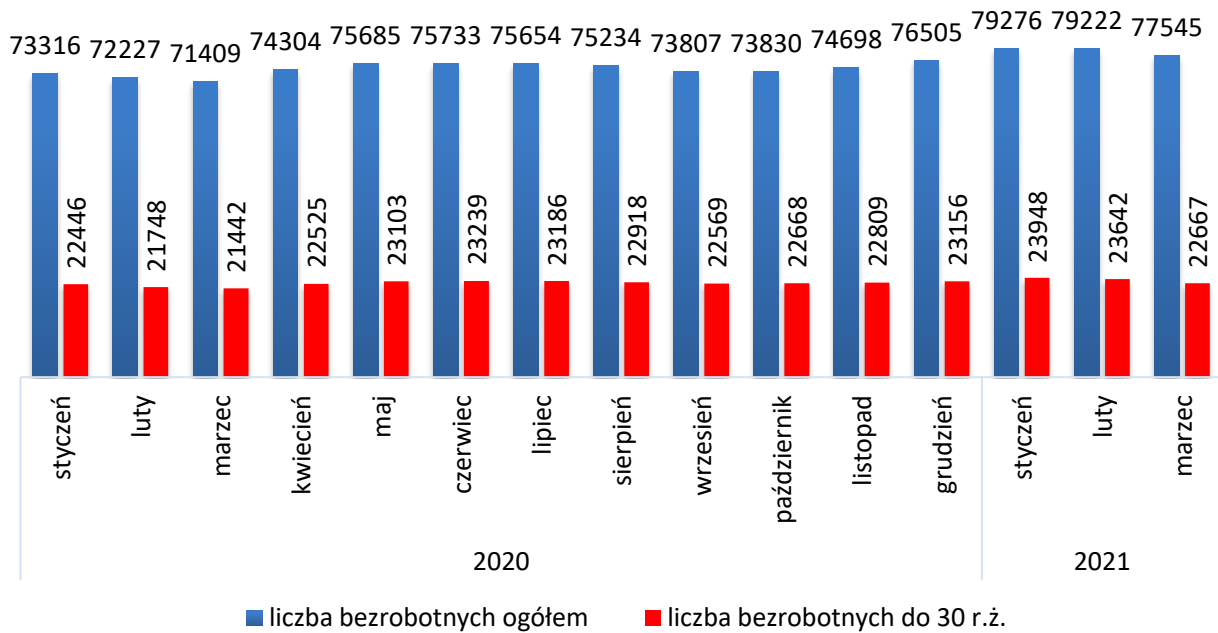
¹¹ [Raport PWC Młodzi na rynku pracy 2021](#) (28.05.2021)

3. Osoby młode w rejestrach urzędów pracy województwa lubelskiego

Jak już wspomniano bezrobotni zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy (PUP) należą do kategorii aktywnych zawodowo¹². Ogólna liczba bezrobotnych w województwie lubelskim na początku roku 2020 ulegała spadkowi tj. od stycznia do marca. W następnych miesiącach ich liczba rosła, z pewnymi wyjątkami w ciągu roku, zatrzymując się w grudniu na poziomie 76 505 osób. Jeśli zaś chodzi o osoby do 30 roku życia to sytuacja wygląda identycznie. Do marca ich liczba ulegała zmniejszeniu, a w kolejnych miesiącach wzrastała. Lekki spadek miał miejsce w miesiącach sierpień-październik (tutaj także liczba bezrobotnych ogółem lekko spadła). Na koniec grudnia liczba młodych w rejestrach wynosiła 23 156 i była wyższa o 1 714 osób, tj. 8%, niż miało to miejsce w marcu (najniższy wskaźnik). W kolejnych dwóch miesiącach 2021 r. liczba bezrobotnych ogółem, jak i młodych dalej wzrastała, natomiast w marcu znów liczby uległy lekkiemu spadkowi. Na koniec marca 2021 r. liczba osób do 30 roku życia wynosiła 22 667 (najwięcej w mieście Lublin 2457) i także była wyższa w stosunku do analogicznego miesiąca poprzedniego roku o 1 225 osób tj. o 5,7%. Sytuację tę ilustruję poniższy wykres.

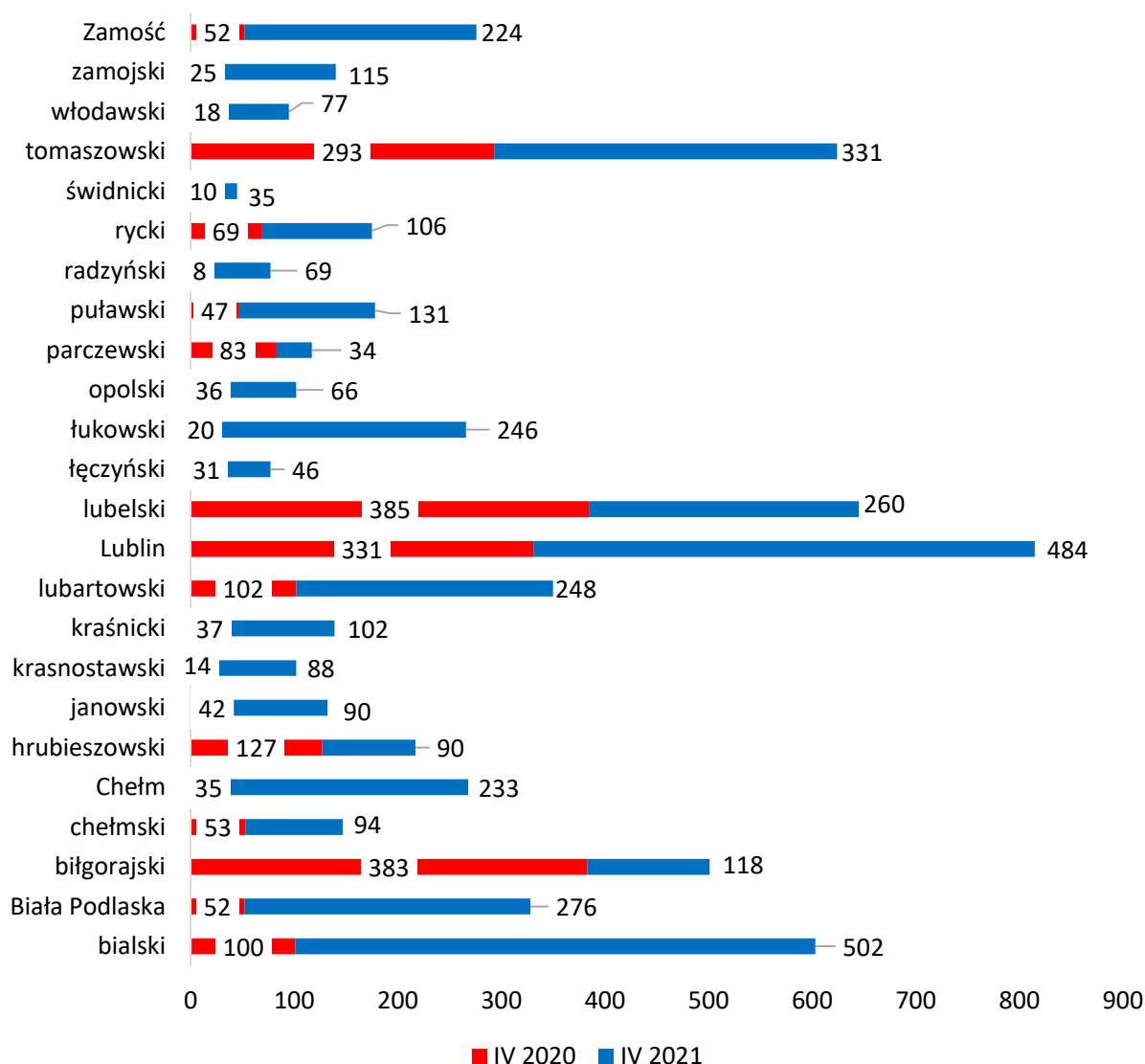
¹² Dane w podrozdziale pochodzą ze sprawozdania miesięcznego MRPiPS-01 oraz Załączników nr 1, 3, 8 do MRPiPS-01.

Wykres 3 Liczba bezrobotnych ogółem i do 30 roku życia styczeń 2020 r. - marzec 2021 r.

Wielu młodych ludzi po zakończonej edukacji musi zmierzyć się ze znalezieniem zatrudnienia. Żeby sobie to ułatwić starają się podnieść swoje kwalifikacje, a w ostatnim roku (2020) było to sporym wyzwaniem, zważywszy na to, że na początku pandemii wszystko zostało zatrzymane. Dla osób, które zarejestrowane są w powiatowych urzędach pracy problemem jest stosunkowo niewielka liczba ofert pracy, chociaż wraz z początkiem 2021 r. w porównaniu do 2020 ulega poprawie. Poniższy wykres przedstawia jak wyglądała sytuacja w miesiącu kwietniu za lata 2020-2021, w trakcie lockdownu i po nim. Kwiecień został wybrany jako miesiąc, w którym w 2020 odnotowano najniższą liczbę zgłoszonych ofert pracy - powodem tego było wprowadzenie pierwszego lockdownu.

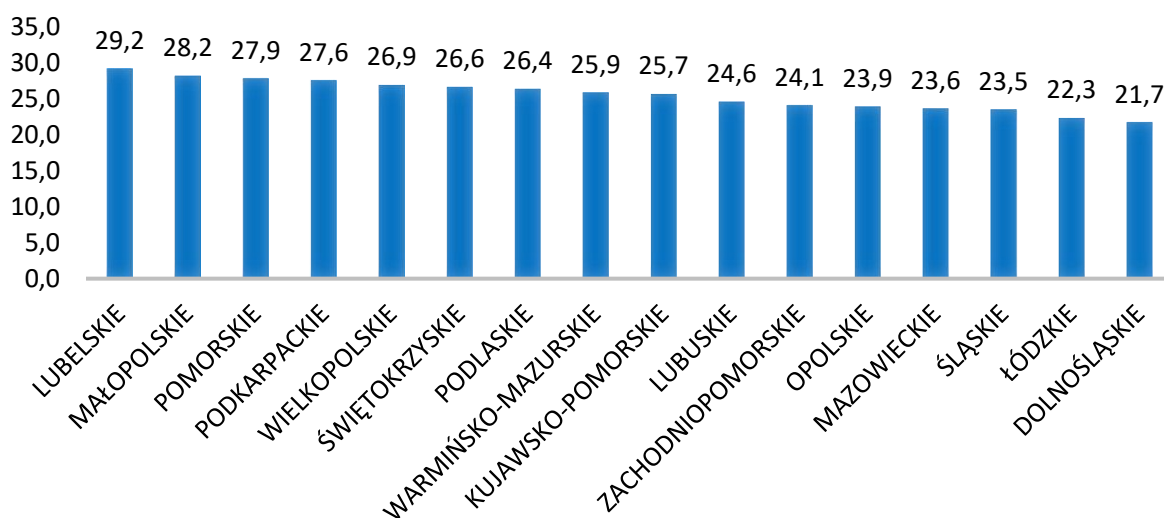
Wykres 4 Liczba ofert pracy w miesiącu kwiecień za lata 2020-2021

Jak widać, dla większości powiatów kwietniowe wprowadzenie obostrzeń w 2020 r. wiązały się z dużym spadkiem liczby ofert pracy zgłaszanych do PUP, chociaż i tutaj znalazły się wyjątki jak np. powiaty biłgorajski, tomaszowski i lubelski.

Województwo lubelskie od kilku lat utrzymuje pierwsze miejsce wśród regionów pod względem udziału osób do 30 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych. Aktualną sytuację obrazuje wykres 5 – osoby w tym wieku stanowią w regionie 29,2% ogółu bezrobotnych. Udział osób do 30 roku życia w porównaniu do końca I kwartału 2020 r. uległ niewielkiemu spadkowi, wyniósł on 0,8 pkt. procentowego.

Wykres 5 Udział osób do 30 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych na koniec I kwartału 2021 r. według województw (w %)

źródło: wyliczenia własne na podstawie danych wojewódzkich ze strony Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii: psz.praca.gov.pl

Jest to najwyższy odsetek wśród 16 województw. Wprawdzie wraz ze spadkiem liczby bezrobotnych liczba osób kategorii „30 minus” także systematycznie spada w regionie, o czym w dalszej części, jednak nie intensywniej niż w innych województwach, stąd tak wysoki odsetek. W tabeli 2 zamieszczono szczegółowe dane dla województw od 2017 r.

Tabela 2 Udział osób do 30 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych w poszczególnych województwach

Wyszczególnienie	na koniec I kwartału 2021	na koniec 2020	na koniec 2019	na koniec 2018	na koniec 2017
Polska	25,5%	25,9%	25,7%	26,0%	26,1%
Dolnośląskie	21,7%	21,7%	21,3%	22,0%	21,5%
Kujawsko-Pomorskie	25,7%	25,9%	26,0%	26,5%	25,8%
Lubelskie	29,2%	30,3%	30,2%	30,8%	30,9%
Lubuskie	24,6%	24,9%	25,3%	24,9%	24,8%
Łódzkie	22,3%	22,3%	21,5%	21,0%	21,5%
Małopolskie	28,2%	29%	27,5%	28,5%	28,6%

Wyszczególnienie	na koniec I kwartału 2021	na koniec 2020	na koniec 2019	na koniec 2018	na koniec 2017
Mazowieckie	23,6%	24,3%	23,8%	24,0%	24,4%
Opolskie	23,9%	24,5%	25,5%	25,7%	25,9%
Podkarpackie	27,6%	28,1%	28,45	29,1%	29,7%
Podlaskie	23,5%	26,9%	27,0%	27,2%	28,6%
Pomorskie	27,9%	28,2%	28,3%	28,6%	28,8%
Śląskie	23,5%	23,5%	22,8%	23,0%	22,9%
Świętokrzyskie	26,6%	27,6%	28,1%	28,5%	29,0%
Warmińsko-mazurskie	25,9%	26,2%	26,9%	26,8%	26,2%
Wielkopolskie	26,9%	27,6%	27,7%	27,6%	28,2%
Zachodniopomorskie	24,1%	24,3%	23,9%	24,1%	23,6%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ze strony: psz.praca.gov.pl

Jednocześnie w województwie lubelskim mamy do czynienia z dużym przestrzennym zróżnicowaniem bezrobocia młodych (do 30 roku życia) w ogólnej liczbie bezrobotnych. Istnieją istotne różnice między podregionami. W chełmsko-zamojskim odsetek jest najwyższy – 33%. W podregionie lubelskim wynosi 26,6%, a w puławskim 24,4%. W podregionie bialskim ma wartość najniższą – 16%. W tabeli 3 wskazano zróżnicowanie pod tym względem między obszarami działań urzędów pracy. Można zauważyć, że największy problem uwidacznia się w zachodniej części województwa, a miasta Lublin, Zamość, Chełm i Biała Podlaska odnotowują odsetki najniższe. Najwyższe odsetki ludzi młodych przypada na powiat janowski.

Tabela 3 Udział osób do 30 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych w powiatach województwa lubelskiego

powiat	Na koniec I kwartału 2021	Na koniec 2020	Na koniec 2019	Na koniec 2018	Na koniec 2017
m. Biała Podlaska	22,7%	23,1%	22,3%	23,2%	23,6%

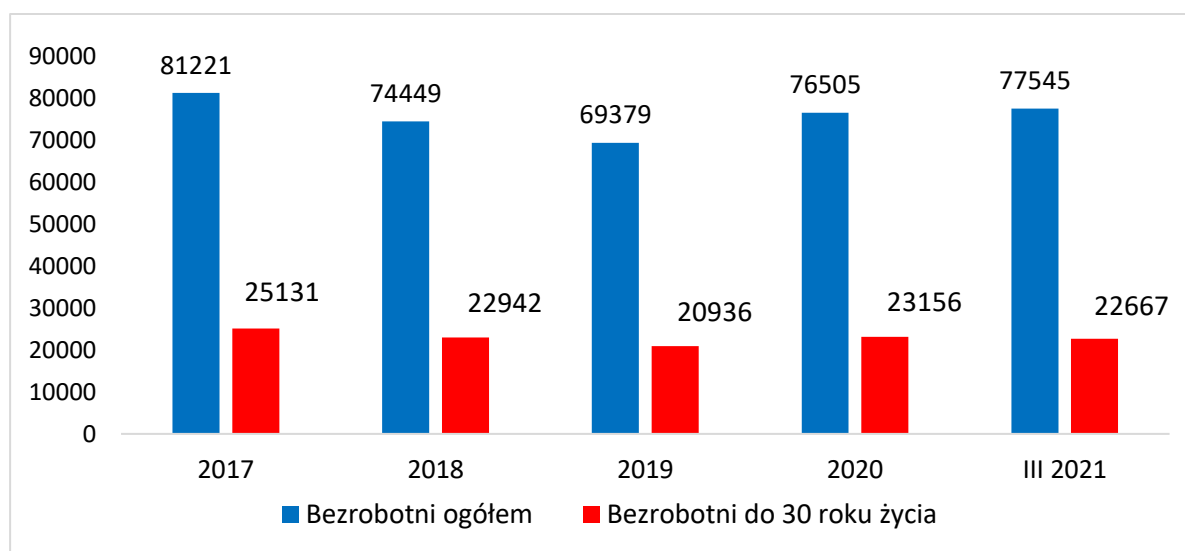
powiat	Na koniec I kwartału 2021	Na koniec 2020	Na koniec 2019	Na koniec 2018	Na koniec 2017
bialski	30,8%	31,4%	31,8%	32%	33,4%
biłgorajski	35,8%	37,5%	39%	41,6%	40,9%
m. Chełm	20,6%	22,3%	23,7%	23,8%	22,8%
chełmski	29%	30,5%	30,9%	31,1%	30,7%
hrubieszowski	29%	31%	32,2%	33,7%	30,9%
janowski	37,5%	38,8%	42,2%	41,4%	44,0%
krasnostawski	30,3%	31,1%	32,9%	33,6%	33,8%
kraśnicki	33,5%	35,2%	34,6%	36,2%	38,7%
lubartowski	28,6%	30,1%	29,6%	30,3%	29,4%
m. Lublin	22,9%	22,9%	21,5%	22,5%	21,6%
lubelski	35,7%	36,3%	35,4%	35,8%	36,1%
łęczyński	35%	37,2%	36,8%	36,6%	36,7%
łukowski	33,7%	34,5%	34,6%	35,7%	34,6%
opolski	33,5%	34,5%	33,2%	33,5%	35,5%
parczewski	27,3%	30%	29,4%	28,3%	29,0%
puławski	30,9%	30,4%	29,1%	31,0%	32,4%
radzyński	33,2%	35,5%	35,5%	34,0%	36,6%
rycki	31,5%	34,7%	32,7%	33,5%	33,8%
świdnicki	23,8%	24,3%	24%	23,6%	25,3%
tomaszowski	31%	31,6%	31,9%	32,2%	32,8%
włodawski	27,1%	28%	27,2%	27,6%	26,4%
m. Zamość	21,6%	21,7%	21,2%	22,3%	22,3%
zamojski	32,9%	34,3%	33,8%	35,6%	35,7%
Województwo	29,2%	30,3%	30,8%	30,9%	32,7%

Na koniec marca 2021 r. prawo do zasiłku posiadało jedynie 7,6% omawianej grupy.

Bezrobotnych kobiet do 30 roku życia było więcej niż mężczyzn – 55,5%. Taka sytuacja

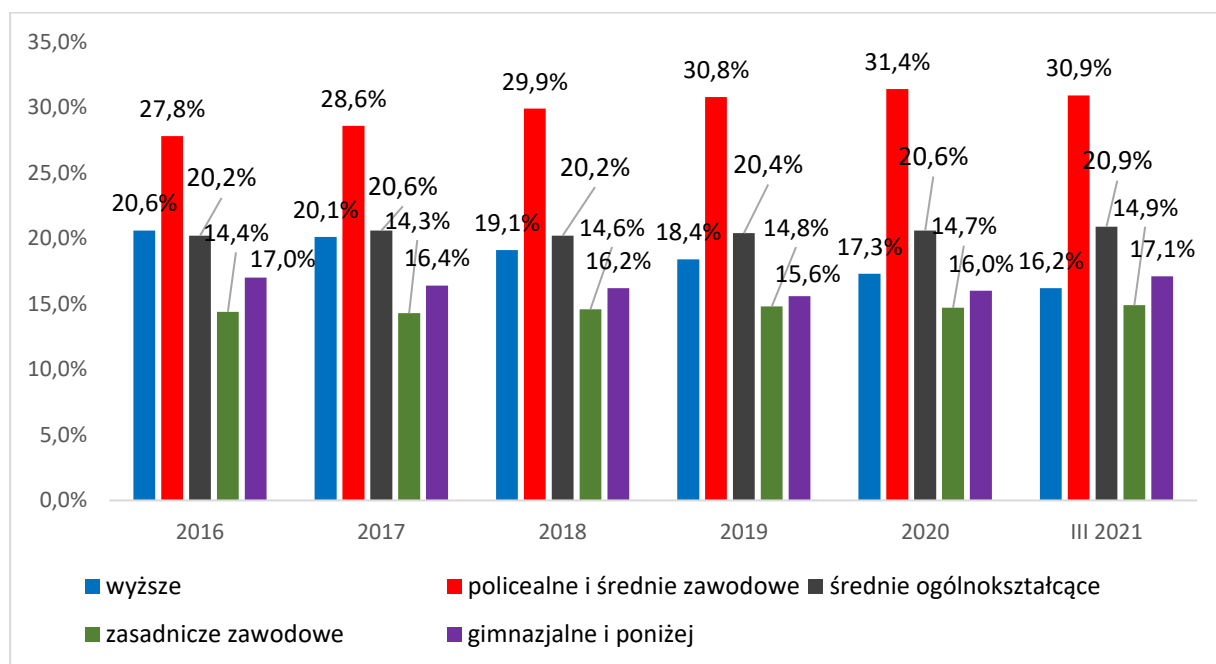
sprawia, że wskazane byłyby wprowadzić nowe instrumenty pozwalające utrzymać się młodym na lokalnych rynkach pracy, szczególnie kobietom z zachodnich powiatów województwa, tak aby możliwa emigracja poza region była mniej atrakcyjna niż dotychczas. Na wykresie 6 przedstawiono ewolucję struktury bezrobocia w regionie lubelskim, z udziałem bezrobotnych w wieku „30 minus”. Jak widać na wykresie 6 liczba bezrobotnych ogółem, jak i osób młodych była najniższa w 2019 r.

Wykres 6 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem, w tym liczba bezrobotnych do 30 roku życia w województwie lubelskim w latach 2017-2021

Uzupełniająco warto przeanalizować strukturę bezrobocia młodych według wykształcenia. Z danych statystycznych wynika, iż niezmiennie na przestrzeni kilku ostatnich lat w województwie lubelskim największy odsetek bezrobotnych do 30 roku życia posiadał wykształcenie policealne i średnie zawodowe (na koniec marca 2021 r. – 30,9%), a najmniejszy zasadnicze zawodowe (na koniec marca 2021 r. – 14,9%). Jeśli porównamy dane to w marcu 2021 nastąpił wzrost odsetka osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (17,1%) i był on najwyższy od 2016 r., natomiast odwrotna sytuacja miała miejsce przy osobach z wykształceniem wyższym - tutaj odsetek był najniższy od 2016 r. (16,2%).

Wykres 7 Bezrobotni do 30 roku życia według wykształcenia w latach 2016 – III 2021

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie monitoruje również strukturę bezrobotnych „30 minus” według wykształcenia w każdym powiecie, co przedstawiono w tabeli 4.

Tabela 4 Liczba bezrobotnych do 30 roku życia według wykształcenia w powiatach województwa lubelskiego – stan na koniec I kwartału 2021 r.

powiat	wyższe	policealne i średnie zawodowe/ branżowe II stopnia	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe/ branżowe I stopnia	gimnazjalne i poniżej
m. Biała Podlaska	128	179	124	79	104
bialski	228	527	278	243	235
biłgorajski	172	377	160	128	84
m. Chełm	99	156	128	60	114
chełmski	148	359	196	201	214
hrubieszowski	92	285	279	183	158
janowski	117	365	151	103	70
krasnostawski	128	392	184	126	155

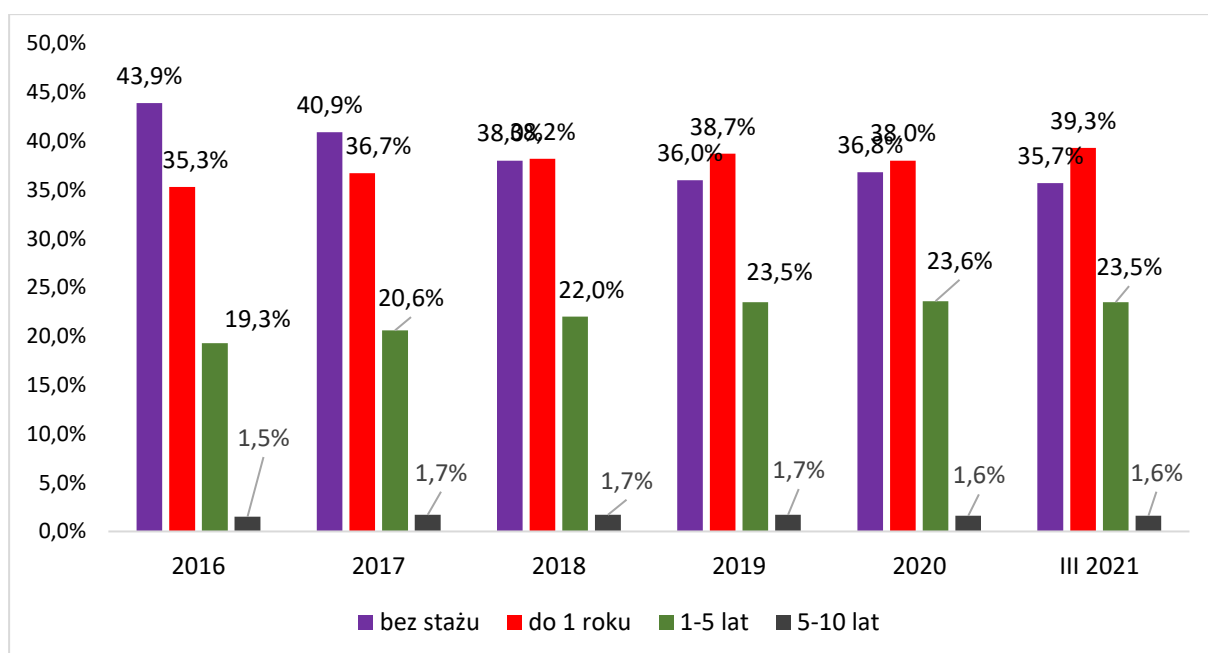
powiat	wyższe	policealne i średnie zawodowe/ branżowe II stopnia	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe/ branżowe I stopnia	gimnazjalne i poniżej
kraśnicki	183	490	345	216	294
lubartowski	155	333	245	304	160
m. Lublin	644	431	540	170	672
lubelski	225	407	252	147	212
łęczyński	86	166	113	73	101
łukowski	112	226	137	176	90
opolski	113	328	160	128	125
parczewski	40	120	47	35	50
puławski	190	324	213	158	172
radzyński	83	144	127	130	108
rycki	92	178	100	110	68
świdnicki	126	176	123	72	96
tomaszowski	134	265	212	151	172
włodawski	83	178	145	82	124
m. Zamość	121	161	165	63	98
zamojski	182	444	305	242	190
Województwo	3 681	7 011	4 729	3 380	3 866

Z danych tych wynika, iż na koniec I kwartału 2021 r. jedynie w Lublinie największą grupę wśród bezrobotnych do 30 roku życia stanowiły osoby posiadające wyższe wykształcenie. W pozostałych powiatach województwa najliczniejszą grupę tworzyły osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym/branżowym II stopnia. Jednocześnie widać stosunkowo niewielką liczbę wszystkich bezrobotnych „30 minus” w powiecie parczewskim – 292 osoby¹³.

¹³ To pochodna stosunkowo niewielkiej liczby bezrobotnych, a ta wynika z małej populacji ludności w powiecie.

Istotniejszą zmienną charakteryzującą populację bezrobotnych do 30 roku życia jest długość doświadczenia zawodowego. Widoczny jest utrzymujący się od lat wysoki udział osób, które go nie posiadają – taka sytuacja dotyczyła 43,9% młodych w 2016 r. Odsetek spadł do 35,7% pod koniec I kwartału 2021 r. Krótki staż pracy, tj. do 1 roku, posiadało w 2016 r. 35,3%, a w marcu 2021 r. 39,3%. Najmniej natomiast jest młodych osób bezrobotnych z udokumentowanym stażem pracy wynoszącym od 10 do 20 lat, jest to jednak oczywiste powiązanie z wiekiem. Na wykresie 8 nie przedstawiono tej kategorii, gdyż tworzyło ją od kilku do kilkunastu osób.

Wykres 8 Bezrobotni do 30 roku życia według stażu pracy w latach 2016 –2021

Profesja deklarowana jest przy rejestracji w urzędzie i może to być zarówno zawód wyuczony, jak i ostatnio wykonywany. Daje to pewne możliwości zdiagnozowania, jaki potencjał ludzki znajduje się w rejestrach. Zawody szczegółowo obrazuje tabela 5. Pierwsze dwa zawody to kucharz i sprzedawca, w których zarejestrowanych było prawie 1 000 osób. Zwrócić należy także uwagę na silną feminizację takich zawodów, jak sprzedawca, kucharz, czy fryzjer.

Tabela 5 Zawody, w których najliczniej rejestrowały się osoby do 30 roku życia w latach 2016-2020, w województwie lubelskim

Lp.	Zawód	Ogółem	Lp.	Zawód	Kobiety
2020					
1.	Kucharz	959	1.	Sprzedawca	866
2.	Sprzedawca	958	2.	Kucharz	720
3.	Fryzjer	493	3.	Fryzjer	478
4.	Mechanik pojazdów samochodowych	483	4.	Technik żywienia i usług gastronomicznych	287
5.	Technik żywienia i usług gastronomicznych	354	5.	Cukiernik	271
2019					
1.	Sprzedawca	934	1.	Sprzedawca	835
2.	Kucharz	867	2.	Kucharz	669
3.	Fryzjer	465	3.	Fryzjer	453
4.	Mechanik pojazdów samochodowych	462	4.	Cukiernik	242
5.	Technik żywienia i usług gastronomicznych	294	5.	Technik żywienia i usług gastronomicznych	232
2018					
1.	Kucharz	1016	1.	Sprzedawca	848
2.	Sprzedawca	956	2.	Kucharz	763
3.	Fryzjer	494	3.	Fryzjer	481
4.	Mechanik pojazdów samochodowych	492	4.	Cukiernik	262
5.	Cukiernik	294	5.	Technik żywienia i usług gastronomicznych	245

Lp.	Zawód	Ogółem	Lp.	Zawód	Kobiety
2017					
1.	Kucharz	1081	1.	Sprzedawca	908
2.	Sprzedawca	1023	2.	Kucharz	800
3.	Fryzjer	517	3.	Fryzjer	504
4.	Mechanik pojazdów samochodowych	511	4.	Cukiernik	287
5.	Cukiernik	322	5.	Specjalista administracji publicznej	256
2016					
1.	Kucharz	1321	1.	Sprzedawca	1076
2.	Sprzedawca	1252	2.	Kucharz	913
3.	Mechanik pojazdów samochodowych	571	3.	Fryzjer	533
4.	Fryzjer	544	4.	Specjalista administracji publicznej	327
5.	Specjalista administracji publicznej	446	5.	Pedagog	300

Pomimo pandemii i wielu obostrzeń wprowadzanych w różnym czasie na rynku pracy nadal brakuje rąk do pracy. W 2020 r. , jak co roku zostało przeprowadzone badanie Barometr zawodów¹⁴. W tabeli 8 wykazano zawody deficytowe (tzn. najbardziej problematyczne dla pracodawców jeśli chodzi o rekrutację), zidentyfikowane w regionie na rok 2021. Tabela przedstawia rok 2020 i 2021, tak aby można było zauważyć, jakie zmiany zaszły na przestrzeni roku. Pierwsze 4 miejsca nie uległy zmianie i największe zapotrzebowanie nadal widoczne jest dla kierowców samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, pielęgniarek i położnych, spawaczy, operatorów i mechaników sprzętu do robót ziemnych. Największy

¹⁴ P.Krzesiński, G.Gach, Barometr Zawodów 2021. Raport podsumowujący badanie w województwie lubelskim, Kraków 2020.

wzrost liczby powiatów, w których zawód znalazł się w kategorii deficytowych dotyczył magazynierów (z 11 do 15).

Tabela 8. Zawody najczęściej uznawane za deficytowe w województwie lubelskim

Zawód	Liczba powiatów, w których zawód jest deficytowy	
	2020	2021
Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	23	24
Pielęgniarki i położne	21	23
Spawacze	21	21
Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	18	19
Elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy	16	18
Kierowcy autobusów	17	16
Nauczyciele przedmiotów zawodowych	16	16
Magazynierzy	11	15
Monterzy instalacji budowlanych	14	15
Lekarze	14	15
Nauczyciele praktycznej nauki zawodu	15	15
Piekarze	15	15

4. Aktywizacja rynkowa osób młodych – praktyki służb zatrudnienia

Powiatowe urzędy pracy realizują działania, które mają na celu aktywizację osób bezrobotnych. Jest to bardzo ważny aspekt pomagający przy zwalczaniu bezrobocia w województwie lubelskim, jak i przy zaspokajaniu potrzeb przedsiębiorców. Obecnie Publiczne Służby Zatrudnienia działają w oparciu o znowelizowaną ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 27 maja 2014 r. Zmiana przepisów wprowadziła szereg nowych instrumentów, w szczególności bonów (bony stażowe, szkoleniowe, zatrudnieniowe i na zasiedlenie) skierowanych konkretnie do osób bezrobotnych do 30 roku życia w celu poprawy ich sytuacji na rynku pracy. Nowelizacja zwolniła również pracodawców z obowiązku odprowadzania składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na jeden rok, za skierowaną z urzędu pracy i zatrudnioną osobę w wieku poniżej 30 lat.

Z powodu podjęcia pracy od stycznia do kwietnia 2021 r. wyrejestrowano 6 741 osób do 30 roku życia i jest to o 1 395 osób więcej niż w analogicznym czasie poprzedniego roku. Osoby młode stanowiły 44,7% wszystkich bezrobotnych podejmujących zatrudnienie. W tym czasie młodzi bezrobotni korzystali z następujących form aktywizacji:

- ✓ podjęło pracę niesubsydiowaną – 5 629 osób (wzrost o 1 203 osoby w stosunku do analogicznego czasu 2020 r.),
- ✓ rozpoczęło staż – 2 205 osób, z czego 1 osoba w ramach bonu stażowego (wzrost o 519 osób),
- ✓ podjęło pracę subsydiowaną – 1 112 osób (wzrost o 192 osoby),
- ✓ rozpoczęło szkolenie - 762 osoby, z tego w ramach bonu szkoleniowego – 122 osoby (wzrost o 479 osób),
- ✓ podjęło pracę poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie – 331 osoby (spadek o 32 osoby),
- ✓ rozpoczęło subsydiowaną działalność gospodarczą – 271 osób (wzrost o 148 osób),
- ✓ rozpoczęło prace interwencyjne - 274 osoby (wzrost o 21 osób),
- ✓ rozpoczęło niesubsydiowaną działalność gospodarczą – 190 osób (wzrost o 50 osób),

- ✓ podjęto pracę w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego – 117 osób (wzrost o 43 osoby),
- ✓ rozpoczęto roboty publiczne – 90 osób (wzrost o 30 osób).

Poza tym krótkim podsumowaniem czterech pierwszych miesięcy 2021 r. warto spojrzeć, jak wyglądały ukończenia niektórych form aktywizacji dla ludzi młodych zarówno w trudnym roku 2020, jak i 2019. Widać, że pandemia dość wyraźnie utrudniła młodym finalizację różnych form aktywizacji. W każdej z nich widać dość wyraźny spadek, szczególnie tam gdzie w poprzednim roku liczby osób były wysokie. Jedynie przy otrzymaniu bonu na zatrudnienie i podjęciu pracy z nim związanej liczba osób była wyższa niż w poprzednim roku – były to jednak niewielkie wartości (2019 r. 9 osób, 2020 r. 12 osób). O jedną osobę wzrosła liczba młodych, którzy ukończyli prace społecznie użyteczne. Tabela 6 przedstawia szczegółowe dane dotyczące poszczególnych form aktywizacji.

Tabela 6 Podsumowanie ukończeń wybranych form aktywizacji w latach 2019-2020

Nazwa formy aktywizacji	2019	2020
ukończyły szkolenie	2 600	1 880
w tym ukończyły szkolenie w ramach bonu szkoleniowego	388	231
podjęły pracę w trakcie lub po ukończeniu szkolenia"	1 580	970
w tym podjęły pracę niesubsydiowaną w trakcie lub po ukończeniu szkolenia	1 020	609
podjęły pracę w trakcie lub po wykorzystaniu bonu szkoleniowego	302	171
w tym podjęły pracę niesubsydiowaną w trakcie lub po wykorzystaniu bonu szkoleniowego	281	150
ukończyły staż	5 965	3 299
tym ukończyły staż w ramach bonu stażowego	10	5
podjęły pracę w trakcie lub po ukończeniu stażu	5 366	2 936
W tym podjęły pracę niesubsydiowaną w trakcie lub po wykorzystaniu bonu stażowego	5 199	2 797
podjęły pracę w trakcie lub po wykorzystaniu bonu stażowego	9	5

Nazwa formy aktywizacji	2019	2020
w tym podjęły pracę niesubsydiowaną w trakcie lub po wykorzystaniu bonu stażowego	9	5
otrzymały bon na zasiedlenie	1 422	742
podjęły pracę w wyniku skorzystania z bonu na zasiedlenie	1 401	736
w tym podjęły pracę niesubsydiowaną w wyniku skorzystania z bonu na zasiedlenie	1 399	736
otrzymały bon zatrudnieniowy	9	12
podjęły pracę w wyniku skorzystania z bonu zatrudnieniowego	7	12
w tym podjęły pracę niesubsydiowaną w wyniku skorzystania z bonu zatrudnieniowego	6	12
ukończyły prace interwencyjne	755	649
podjęły pracę w trakcie lub po pracach interwencyjnych	739	642
w tym podjęły pracę niesubsydiowaną w trakcie lub po pracach interwencyjnych	661	579
ukończyły roboty publiczne	180	160
podjęły pracę w trakcie lub po robotach publicznych	176	157
w tym podjęły pracę niesubsydiowaną w trakcie lub po robotach publicznych	143	122
Ukończyły prace społecznie użyteczne	42	43

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie wraz z powiatowymi urzędami pracy jako partnerami po raz kolejny inicjuje i realizuje programy regionalne po to by wzmocnić aktywizacje bezrobotnych z terenu Lubelszczyzny. W 2021 r. w województwie zrealizowane zostaną dwa programy regionalne:

- ✓ Drogi-Mosty-Rzeki V,
- ✓ Młody przedsiębiorczy II.

W grudniu 2020 r. po raz kolejny zostało podpisane porozumienie w sprawie dwóch programów regionalnych. Piątą edycją może pochwalić się Program Drogi-Mosty-Rzeki. Program poza pomocą w aktywizacji osób bezrobotnych z grup w szczególnej sytuacji ma na celu także poprawę stanu technicznego urządzeń melioracyjnych, wpływających na bezpieczeństwo mieszkańców w razie powodzi, także infrastruktury terenów położonych w dolinach rzecznych na terenie powiatów z województwa lubelskiego. Natomiast drugi

program bezpośrednio skierowany jest do ludzi młodych, do 30 roku życia, zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, ze szczególnym uwzględnieniem absolwentów szkół wyższych. Główną jego ideą jest propagowanie i promowanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców województwa lubelskiego oraz aktywne wsparcie i pomoc dla osób zainteresowanych podejmowaniem pracy na własny rachunek. Dodatkowym założeniem jest promowanie przedsiębiorczości rozumianej jako aktywne włączenie nauki tego przedmiotu na każdym poziomie edukacji. Formy wsparcia jakie mogą otrzymać młodzi ludzie to np. bony szkoleniowe, stażowe czy zatrudnieniowe, dzięki czemu młodzi bezrobotni zdobędą doświadczenie zawodowe, które pomoże im znaleźć bądź utrzymać zatrudnienie.¹⁵ Poniższa tabela prezentuje ilu uczestników skorzystało z programów regionalnych w 2020 r.

Tabela 7 Bezrobotni uczestnicy wszystkich programów regionalnych w 2020 r.

Grupa	Liczba ogółem	W tym do 30. roku życia
Bezrobotni, którzy rozpoczęli udział w programach regionalnych w 2020 r.	781	492
Bezrobotni, którzy zakończyli udział w programach regionalnych w 2020 r.	736	421
Osoby, które podjęły pracę w trakcie lub do 3 miesięcy po zakończeniu udziału w programach regionalnych i wykonywały ją co najmniej 30 dni	616	351

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie jest Instytucją Pośredniczącą – odpowiedzialną za regionalną koordynację wsparcia – oferowanego przez ogólnopolski Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER). Osobom młodym na rynku pracy w ramach PO WER dedykowana jest Oś I Rynek pracy otwarty dla wszystkich. Jej celem jest zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 roku życia, w tym w szczególności osób bez pracy, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET). W ramach osi I Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie (pełniący funkcję Instytucji Pośredniczącej PO WER) realizował dwa działania tj. Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe w ramach którego, realizowane są projekty przez

¹⁵ Informacje na podstawie Programów Regionalnych

wszystkie urzędy pracy z terenu województwa lubelskiego oraz Działanie 1.2 Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy w ramach którego, realizowane były projekty konkursowe przez m.in. instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego, publiczne służby zatrudnienia, agencje zatrudnienia, fundacje, stowarzyszenia. W tabeli 8 przedstawiono osiągnięte efekty wdrażanych działań w ramach PO WER.

Tabela 8 Efekty wdrażanych działań w ramach PO WER stan na dzień 30.04.2021 r.

Wyszczególnienie	Liczba osób
Liczba osób bezrobotnych/biernych zawodowo objętych wsparciem w programie:	50 516
w ramach Działania 1.1	45 493
w ramach Działania 1.2	5 023
Liczba osób, które uzyskały zatrudnienie	27 610 (54,66%)
Formy wsparcia udzielone w ramach realizowanych projektów:	
Szkolenia indywidualne/grupowe + bony szkoleniowe	12 013
Staże + bon stażowy	33 056
Finansowanie wynagrodzeń w związku z COVID-19	42 896 000,00 mln
Liczba osób, które otrzymały wsparcie w ramach finansowania wynagrodzeń:	
dofinansowanie wynagrodzeń pracowników art. 15 zzb	8 733
dofinansowanie kosztów prowadzenia działalności przez samozatrudnionych art. 15 zzc	1 482
dofinansowanie wynagrodzeń osób zatrudnionych przez organizacje pozarządowe art. 15 zze	65

Realizowane działania przyczyniły i przyczyniają się do poprawy sytuacji na regionalnym rynku pracy osób młodych (w wieku 15-29 lat) pozostających bez pracy, nie uczestniczących w kształceniu czy szkoleniu, przedwcześnie kończących edukację (tzw. młodzież NEET) poprzez aktywizację zawodowo-edukacyjną, zawierającą instrumenty i usługi rynku pracy - np.

- pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy (oferty pracy, doradztwo zawodowe),

- podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz ich lepsze dopasowanie do potrzeb rynku pracy (kursy, szkolenia),
- pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego,
- zwiększenie mobilności zawodowej (zmiana zamieszkania w celu podjęcia pracy w innym miejscu),
- pomoc osobom z niepełnosprawnościami w zmniejszaniu barier przy zdobywaniu i utrzymaniu zatrudnienia,
- pomoc oraz wsparcie w zakładaniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej.

5. Podsumowanie

Przed młodymi osobami trudny czas. Nie wiadomo czy wybory, których dokonali przed pandemią okażą się trafione. Trudno przewidzieć jak będzie wyglądał rynek pracy. Czy po wakacjach 2021 r. realia pozostaną takie jak w okresie letnim, czyli z uchylonymi restrykcjami czy może jednak nastąpi wzrost zakażeń i rząd po raz kolejny zdecyduje się na lockdown? Przed osobami młodymi, ale i całym rynkiem pracy wraz z przedsiębiorcami, stoją nowe wyzwania, którym trzeba będzie sprostać. Wiele też zależy od tego, jak sami młodzi ludzie poradzili sobie w czasie pandemii, czy nie załamali się psychicznie (należy wziąć pod uwagę głównie osłabienie ich szans na rynku pracy, spadek perspektyw stabilnego zatrudnienia, skutki izolacji społecznej, czy obawa przed zakażeniem) oraz czy nie zdecydowali się pójść w stronę bierności zawodowej i braku chęci do poszukiwania nowej pracy. Istotne jest także to, czy są w stanie zaakceptować warunki oferowane pracodawców, które nie zawsze pokrywają się z ich oczekiwaniami.

Nie da się całkowicie zniwelować skutków pandemii i jej wpływu na sytuację osób do 30 roku życia. Można wskazać kilka działań, które należało by wdrożyć, aby załagodzić negatywne skutki powstałe w ostatnim roku. Jednym z nich byłoby podniesienie nakładów na szkolnictwo oraz stworzenie programu, który dałby szansę na wyrównanie wiedzy oraz umiejętności, których młode pokolenie nie nabyło przez pandemię i naukę zdalną. Innym elementem jest polityka gospodarcza, która powinna zostać nakierowana na zmniejszenie bezrobocia wśród tej grupy, co na pewno mogłoby pomóc np. województwu lubelskiemu, które ma najwyższy odsetek bezrobotnych młodych w swoich rejestrach. W takim programie mogłoby się znaleźć dofinansowanie do wynagrodzeń, bezpośrednie wsparcie dla firm, a także jeszcze bardziej aktywna polityka rynku pracy, której celem było by kształtowanie umiejętności, na które w tym momencie jest zapotrzebowanie.¹⁶

¹⁶ Polski Instytut Ekonomiczny, [Globalny długoterminowy koszt wpływu pandemii na młodych to 44 biliony usd](#) (dostęp 10.06.2021)